ADLİ SOSYAL BİLİMLER
Suç, Adalet ve Toplumun Sosyolojik Anatomisi

Editör

Doç. Dr. Derya ŞAHİN

Vizetek
Yayıncılık

ADLİ SOSYAL BİLİMLER
Suç, Adalet ve Toplumun Sosyolojik Anatomisi

Editör

Doç. Dr. Derya ŞAHİN

Yazarlar

Derya ŞAHİN - Gülşah Şükran KALE YOLCU - Sevgi ÇAĞALTAY KAYAOĞLU
Şeyma SOYANIT ERASLAN

E-ISBN: 978-625-382-537-9
DOI: 10.54637/vizetek.9786253825379

Copyright © Vizetek
Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.
Bu kitap, elektronik (e-kitap) formatlarında yayımlanmaktadır.
Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Tasarımcısı / Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI
Kapak Tasarımı ve Mizanpaj: Ahmet TUNÇDEMİR
Baskı: Ankara | Ekim, 2026

Materyal Türü: Elektronik Kitap (Çevrim içi / Web tabanlı)
Elektronik Yayın Formatı: PDF
Elektronik Yayın Tipi: Adobe Ebook Reader

Vizetek Yayıncılık

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA
Tel.: (0312) 482 00 11
Web: www.vizetek.com.tr
E-mail: vizetekyayincilik@gmail.com
Yayıncı Sertifika No: 41575

ÖN SÖZ

Suç, yalnızca hukuki normların ihlaliyle açıklanabilecek bireysel bir davranış değil; toplumsal yapı, ekonomik eşitsizlikler, kültürel değerler, kurumsal işleyiş ve güç ilişkileriyle bağlantılı çok boyutlu bir olgudur. Benzer şekilde adalet, yalnızca hukuki kararların verilmesiyle sınırlı olmayıp bireylerin haklara erişimini, kurumlarla kurdukları ilişkileri ve toplumsal eşitsizliklerin adli süreçlere yansımalarını da kapsamaktadır. Bu nedenle suçun nedenlerini, mağduriyetin farklı biçimlerini ve adalet mekanizmalarının işleyişini anlamak, hukuki ve teknik incelemelerin yanı sıra sosyal bilimlerin sunduğu kuramsal ve yöntemsel birikimden yararlanmayı gerektirmektedir.

Adli Sosyal Bilimler: Suç, Adalet ve Toplumun Sosyolojik Anatomisi başlıklı bu kitap, suç, sağlık, mağduriyet ve adalet arasındaki ilişkileri toplumsal bağlamları içerisinde ele alma gereksiniminden hareketle hazırlanmıştır. Çalışmanın temel yaklaşımı, suç ve mağduriyet olgularını bireysel özelliklere indirgemeden, bu olguların ortaya çıktığı ve yeniden üretildiği toplumsal koşulları görünür kılmaktır. Bu doğrultuda kitap, sosyoloji, halk sağlığı, hemşirelik ve adli bilimler arasında disiplinlerarası bir değerlendirme zemini oluşturmayı amaçlamaktadır.

Adli sosyal bilimler, geleneksel adli bilimlerin sunduğu maddi ve teknik kanıtları dışlayan bir yaklaşım değildir. Aksine, bu kanıtların üretildiği, değerlendirildiği ve hukuki süreçlerde kullanıldığı toplumsal ve kurumsal bağlamın anlaşılmasına katkı sunar. Suçun bireysel sorumluluk boyutunu göz ardı etmeden yapısal belirleyicilerini tartışmak; mağduriyetin yalnızca olay anıyla sınırlı olmayan sonuçlarını değerlendirmek ve adalet sisteminin insan odaklı niteliğini güçlendirmek, bu yaklaşımın temel gereklilikleri arasındadır.

Kitabın ilk bölümünde, **"Toplumsal Yapıdan Adli Süreçlere: Adli Sosyal Bilimler"** başlığı altında adli sosyal bilimlerin kavramsal ve disiplinlerarası çerçevesi ele alınmaktadır. Bu bölüm, toplumsal yapı ile adli süreçler arasındaki ilişkinin anlaşılması bakımından kitabın genel yaklaşımına bir başlangıç oluşturmaktadır.

İkinci ve üçüncü bölümler, suç ile sağlık arasındaki ilişkileri birbirini tamamlayan iki düzlemde incelemektedir. **"Suç ve Sağlığın Sosyal Belirleyicileri I: Kuramsal Çerçeve ve Ortak Yapısal Belirleyiciler"** başlıklı bölüm, suç ve sağlık olgularının ortak toplumsal belirleyicilerine

odaklanırken **"Suç ve Sağlığın Sosyal Belirleyicileri II: Çift Yönlü İlişkiler, Kuşaklararası Yeniden Üretim ve Sosyal Politika"** başlıklı bölüm, karşılıklı ilişkileri, toplumsal eşitsizlikler ve yaşam seyri perspektifinden tartışmaktadır. Bölümde ayrıca dezavantajların kuşaklararası yeniden üretimi incelenerek bu döngünün kırılmasında sosyal adalet temelli, bütünleşik sosyal politikaların önemi vurgulanmaktadır.

Kitabın dördüncü ve beşinci bölümlerinde yaşlı ihmali ve istismarı, birbirini tamamlayan toplumsal ve mesleki perspektiflerden değerlendirilmektedir. **"Korumanın Geri Çekilmesi: Neoliberal Dönüşüm, Yaşlı İhmali ve İstismarı Ekseninde Bir Mağduriyet Rejimi Çözümlemesi"** başlıklı bölüm, yaşlı mağduriyetini sosyal politika ve yapısal dönüşüm bağlamında tartışmaya açmaktadır. **"Yaşlı İstismarı ve İhmali: Adli Değerlendirme ve Hemşirenin Sorumlulukları"** başlıklı bölüm ise konuyu adli değerlendirme ve sağlık profesyonellerinin sorumlulukları ekseninde ele almaktadır. Bu iki bölümün bir arada bulunması, yaşlı istismarı ve ihmalinin yalnızca bireyler arası ilişkiler üzerinden değil, toplumsal koruma mekanizmaları ve mesleki sorumluluklar çerçevesinde de değerlendirilmesi gerektiğine dikkat çekmektedir.

Kitabın bölümlerindeki temel düşünce, suç ve mağduriyetin toplumsal koşullardan bağımsız açıklanamayacağıdır. Yoksulluk, eşitsizlik, sosyal dışlanma, bakım ilişkileri ve kurumsal koruma mekanizmaları, bu koşulları anlama, çözümlendirme sürecinde temel analitik boyutlardır. Bununla birlikte yapısal koşulların etkisini kabul etmek, suç davranışını kaçınılmaz görmek ya da bireysel sorumluluğu ortadan kaldırmak anlamına gelmemektedir. Sosyolojik yaklaşımın katkısı, bireysel deneyimle toplumsal süreçler arasındaki bağı görünür kılmak ve adaletin toplumsal boyutunu tartışmaya açmaktır.

Bu eser, adli sosyal bilimlerin tüm çalışma alanlarını kapsama iddiasında değildir. Seçilmiş konular üzerinden disiplinlerarası düşünmenin olanaklarını göstermeyi ve suç, sağlık, mağduriyet ile sosyal politika arasındaki ilişkilerin daha derinlemesine araştırılmasına katkı sunmayı amaçlamaktadır. Bu kitabı okuyarak adli sosyal bilimlerin ne kadar geniş bir disiplini ele aldığını, ceza adalet sistemi içerisindeki sosyolojik delillerin önemi ve beşerî odaktan sapılmaması gereği hakkında bilgi edinebilirsiniz.

Kitabın, alana ilgi duyan tüm araştırmacılar ile lisans ve lisansüstü öğrenciler için bir başvuru kaynağı olmasını, farklı disiplinler arasında yeni araştırma sorularının geliştirilmesine zemin oluşturmasını ve insan hakları, toplumsal eşitlik ile adalete erişim konularında eleştirel düşünmeyi desteklemesini diliyorum.

Bu eserin hazırlanmasına bilimsel birikimleriyle katkı sunan bölüm yazarlarına, değerlendirme ve yayın süreçlerinde emeği geçenlere teşekkür ederim.

Doç. Dr. Derya ŞAHİN

EDİTÖR HAKKINDA

Doç. Dr. Derya ŞAHİN

Doç. Dr. Derya Şahin, Sinop Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Uygulamalı Sosyoloji Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Akademik çalışmalarını sosyoloji, adli sosyal bilimler, adli davranış bilimleri ve kriminoloji alanlarında sürdürmektedir.

Disiplinlerarası bir araştırma yaklaşımını benimseyen Şahin, suç ve suçluluk olgusunun toplumsal boyutları, şiddet, mağduriyet, toplumsal eşitsizlikler ve dezavantajlı gruplar gibi konulara odaklanmaktadır. Çalışmalarında bireysel davranışlar ile toplumsal yapı, sosyal kurumlar ve adalet mekanizmaları arasındaki ilişkileri sosyolojik bir perspektifle ele almaktadır.

Akademik yayın ve araştırma faaliyetlerinin yanı sıra, adli sosyal bilimler ile sosyoloji arasındaki kuramsal ve yöntemsel ilişkilerin geliştirilmesine önem vermektedir. Bilimsel çalışmalarında suçun yalnızca bireysel bir davranış olarak değil, toplumsal koşullar, güç ilişkileri ve kurumsal süreçlerle bağlantılı çok boyutlu bir olgu olarak incelenmesini esas almaktadır.

Sinop Üniversitesi akademik veri sisteminde Şahin'in 87 yayını, 3 araştırma projesi ve 1 ödülü kayıtlıdır. Akademik faaliyetlerini sosyolojik bilgi üretimine, disiplinlerarası araştırmalara ve adli sosyal bilimler alanındaki bilimsel birikimin geliştirilmesine yönelik olarak sürdürmektedir.

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

Toplumsal Yapıdan Adli Süreçlere: Adli Sosyal Bilimler 8

Derya ŞAHİN

2. BÖLÜM

Suç Ve Sağlığın Sosyal Belirleyicileri I:
Kuramsal Çerçeve ve Ortak Yapısal Belirleyiciler 18

Sevgi ÇAĞALTAY KAYAOĞLU

3. BÖLÜM

Suç ve Sağlığın Sosyal Belirleyicileri II:
Çift Yönlü İlişkiler, Kuşaklararası Yeniden Üretim ve Sosyal Politika 37

Sevgi ÇAĞALTAY KAYAOĞLU

4. BÖLÜM

Korumanın Geri Çekilmesi: Neoliberal Dönüşüm, Yaşlı İhmali ve
İstismarı Ekseninde Bir Mağduriyet Rejimi Çözümlemesi 55

Gülşah Şükran KALE YOLCU

5. BÖLÜM

Yaşlı İhmal ve İstismarı: Adli Değerlendirme ve Hemşirelerin Sorumlulukları..... 82

Şeyma SOYANIT ERASLAN